

ZILELE ȘTIINȚEI LA BIBLIOTECA NAȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA: EXPERIENȚE INOVATIVE

Victoria VASILICA
ORCID 0000-0001-7366-9512
**Biblioteca Națională
a Republicii Moldova**

Rezumat: Autoarea se referă la ciclul de evenimente organizate de Biblioteca Națională a Republicii Moldova în contextul ediției a VI-a a Zilelor științei. Evenimentele promovează educația științifică, accesul deschis la cunoaștere și colaborarea internațională, subliniind rolul bibliotecilor ca mediatori între știință și societate.

Cuvinte-cheie: educație științifică, acces deschis, colaborare internațională, fișiere de autoritate, inovație, transformare digitală, Biblioteca Națională a Republicii Moldova

Abstract: The author refers to the cycle of events organized by the National Library of the Republic of Moldova in the context of the 6th edition of Science Days. These events promote scientific education, open access to knowledge and international cooperation, emphasizing the role of libraries as mediators between science and society.

Keywords: scientific education, open access, international cooperation, authority files, innovation, digital transformation, National Library of the Republic of Moldova

Șărbătorită anual la 10 noiembrie, Ziua mondială a științei pentru pace și dezvoltare își propune să creeze o punte între știință și societate prin încurajarea unui dialog între comunitatea științifică și publicul larg. Ideea de a stabili un context social pentru știință, bazat pe cultivarea de cunoștințe și abilități pentru cetățeni, a poziționat biblioteca în rolul de a intermedia această legătură [3].

Zilele științei la Biblioteca Națională a Republicii Moldova (BNRM) a devenit un eveniment emblematic dedicat promovării educației științifice, conștientizării progresului tehnologic și inspirării noilor generații. Organizarea unui astfel de eveniment de către BNRM este argumentată de misiunea instituțională și de rolul său educațional. Zilele științei se concentrează atât pe activitatea de cercetare și dezvoltare desfășurată de către bibliotecari, cât și pe organizarea activităților menite să popularizeze știința. Biblioteca devine

mediator între comunitatea științifică și cetățeni, promovând înțelegerea conceptelor fundamentale într-un mod simplu, prietenos și atractiv. Bibliotecile sunt instituții integratoare pentru că prin intermediul colecțiilor corelează armonios discipline precum literatura, artă, tehnologie, dar și datorită grupurilor-țintă care le vizează prin spectrul larg de subiecte abordate în cadrul activităților. Evenimentul mai este și o oportunitate de a aduce împreună cercetătorii, bibliotecarii, profesorii, studenții, elevii și pasionați ai științei într-un cadru prestabilit [1].

Genericul ediției a VI-a a Zilelor științei la BNRM subliniază necesitatea ca știința să fie mai accesibilă și mai relevantă pentru publicul larg, cu accent pe dezvoltarea gândirii critice și pe inspirarea unei generații de inovatori care să contribuie la un viitor mai bun.

Bibliotecarul în calitate de intermediar între fluxul de cunoștințe și cetățean trebuie să dispună de competențe fundamentale

care să faciliteze identificarea, evaluarea și diseminarea informației de calitate.

Pentru ca personalul de specialitate din biblioteci să devină un garant al informării veridice și un suport esențial pentru cetățeni în navigarea fluxului informațional complex al societății, ediția a 6-a a Zilelor Științei la BNRM s-a axat pe consolidarea competențelor bibliotecarilor din instituție, dar și a celor din Sistemul Național de Biblioteci, în corespundere cu funcția de centru biblioteconomic național [2]. Astfel, în perioada 11-15 noiembrie 2024, Biblioteca Națională a Republicii Moldova a marcat Ziua mondială a științei pentru pace și dezvoltare, promovată anual sub egida Organizației Națiunilor Unite pentru Educație, Știință și Cultură (UNESCO), printr-un șir de activități [3].

Prima activitate consemnată a fost tradiționalul Forum al Cercetătorilor din Sistemul Național de Biblioteci, ajuns la a VIII-a ediție, cu tema „Inovare, cercetare și transformare digitală în biblioteci”. Genericul a evidențiat explorarea direcțiilor de cercetare din biblioteconomie și știința informării, abordând rolul bibliotecilor în epoca transformării digitale și nevoia de inovare continuă în serviciile destinate comunității academice.

Evenimentul a avut ca obiective stimularea cercetării în biblioteci, promovarea accesului deschis la cunoaștere și dezvoltarea unor noi modele de a promova accesul deschis la cunoaștere în contextul suportului informațional oferit comunității academice prin facilitatea accesului la resurse științifice. Pentru o structurare eficientă a discuțiilor, forumul a propus următoarele arii tematice:

- Transformarea digitală a bibliotecilor și impactul asupra cercetării;
- Acces deschis la resurse științifice: provocări și oportunități;
- Inovatie în serviciile bibliotecare pentru comunitatea academică;
- Colaborarea între biblioteci și instituțiile de cercetare;
- Biblioteci și știința deschisă: tendințe internaționale;
- Dezvoltarea colecțiilor digitale și gestionarea datelor de cercetare.

Forumul a întrunit participanți din România, Letonia și Republica Moldova, care au contribuit cu o serie de beneficii și au adus plusvaloare prin diversificarea perspectivelor, creșterea relevanței evenimentului și stimularea colaborării internaționale. Reprezentanții acestor țări au împărtășit experiențele lor în domeniile biblioteconomic, al digitalizării resurselor și al promovării cercetării academice.

Forumului Cercetătorilor din Sistemul Național de Biblioteci a reunit un număr de 46 de participanți, dintre care 22 de specialiști din biblioteci naționale, 10 – din biblioteci publice municipale și orașenești, 8 – din biblioteci ale instituțiilor de învățământ, 1 reprezentant al Bibliotecii Academiei de Științe „Andrei Lupan”, 4 angajați ai Cămerii Naționale a Cărții și 1 participant din alte structuri, cum ar fi secții sau direcții de cultură și autorități publice locale [3].

Un ciclu de activități educaționale pentru bibliotecarii din rețea au fost organizate cu suportul experților de la Biblioteca Națională a Letoniei: Maira Kreislere, Jogita Sauka și Dzintra Mukāne, în 3 zone: la Biblioteca Științifică a Universității de Stat din Bălți „Alec Russo” (orașul Bălți, 12 noiembrie 2024), Biblioteca Universității de Stat Comrat (orașul Comrat, 13 noiembrie 2024) și Biblioteca Națională a Republicii Moldova (14 noiembrie 2024). Subiectul abordat este unul important pentru bibliotecari, mai ales în contextul organizării și accesului la informație.

În cadrul evenimentelor s-a pus accent pe exemplul Bibliotecii Naționale a Letoniei, care a implementat un sistem centralizat pentru crearea și menținerea fișierelor de autoritate, integrat în catalogul său național. A fost utilizat standardul MARC 21 și principii ale RDA (*Resource Description and Access*) pentru a asigura compatibilitatea cu alte sisteme internaționale. Într-un mediu digital global, fișierele de autoritate sunt esențiale pentru schimbul de informații între biblioteci și diverse platforme. Acestea sunt baze de date sau liste controlate care conțin înregistrări standardizate pentru nume proprii, subiecte, titluri uniforme etc. și mențin uniformitatea în catalogarea resurselor, contribuind astfel la o regăsire ra-

pidă și eficientă a informației, îmbunătățind procesul de regăsire a informației pentru utilizatori. Ca rezultat al utilizării termenilor din vocabularul controlat în înregistrările bibliografice pentru autorii letoni are loc creșterea vizibilității și îmbunătățirea accesului la resursele locale pentru utilizatorii internaționali. În contextul evoluției tehnologice fișierele de autoritate contribuie și la noile standarde și tehnologii de metadata, precum Linked Data.

Modelul leton poate fi aplicat în inițiative similare pentru consolidarea fișierelor de autoritate la nivel național, iar armonizarea cu standardele internaționale ar sprijini cooperarea cu alte biblioteci și instituții.

Zilele științei de la Biblioteca Națională a Moldovei s-au încheiat la 15 noiembrie 2024, cu un eveniment profesional „Biblio-Link”, care își propune să devină o platformă colaborativă dedicată schimbului de bune practici și experiențe pentru personalul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova.

Activitățile organizate au fost parte

a proiectului „EU4Dialogue: Îmbunătățirea experiențelor prin educație și cultură”, care este implementat de Biblioteca Națională a Letoniei, finanțat de Uniunea Europeană și Bursa DAAD.

Toate evenimentele desfășurate de Biblioteca Națională a Republicii Moldova în cadrul Zilelor Științei accentuează rolul esențial al bibliotecilor în promovarea educației științifice, a accesului deschis la cunoaștere și a dezvoltării competențelor profesionale ale bibliotecarilor. Aceste activități au demonstrat importanța colaborării internaționale, exemplul Bibliotecii Naționale a Letoniei fiind relevant pentru adoptarea de soluții inovatoare, precum fișierele de autoritate și standardele de metadata, pentru a spori accesibilitatea și vizibilitatea resurselor informaționale. Inițiativele date subliniază capacitatea bibliotecilor de a acționa ca mediatori între știință și societate, prin promovarea și popularizarea informației științifice în spiritul educației continue și al parteneriatelor.

Referințe bibliografice:

1. DRĂGĂNEL, Angela. *Forumul Cercetătorilor din cadrul Sistemului Național de Biblioteci. Ediția a 7-a, 11 noiembrie 2024*. Comunicat final/Angela Drăgănel. Chișinău, 2024. 3 p. Manuscris. Disponibil: <http://moldlis.bnrm.md//handle/123456789/2066> [accesat 2024-12-24].
2. Lege cu privire la biblioteci: nr.160 din 20.07.2017. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2017, nr. 301/315, pp. 141-147.
3. *World science day for peace and development 2024*. Disponibil: <https://www.unesco.org/en/articles/world-science-day-peace-and-development-2024> [accesat 2024-12-24].